

Niçin Açıyorlar Yeni Şafak Gzt Alıntı

– Mustafa ESER · 10 Ocak 2023

Niçin açıyorlar?

10 Ocak 2023, Salı

Yeni Şafak · İSMAİL KILIÇARSLAN - Niçin açıyorlar?

Seneler önce sevgili arkadaşım Bünyamin Yılmaz'dan dinlemiştim. Rahmetli tiyatrocumuz Hasan Nail Canat, uzun sakallarıyla Fatih'te bir eczaneye girer. Eczacı, masanın ardından bir telaş gelip Hasan abinin sakalını avuçlar ve avcundan arta kalan kısımlar için gayet sert bir üslupla "hacı, bunları kes, sünnete uygun değil" der. Hasan abi, bu gayetle münasebetsiz durumun içinden çıkabilmek için adama "yahu ne hacı abisi, tiyatro oyuncusuyum ben" deyiverir. Adam özürlerden özür, helalliklerden helallik seçer yaptığı şey için. Hasan abi de yapıştırır cevabı: "Ulan vicdansız herif. Müslüman olunca sakalımı dilediğin gibi avuçlayıp beni istediğin gibi azarlıyorsun da tiyatrocuyum deyince niye geri basıyorsun?"

Bu, burada bir dursun.

Son yılların güncel tartışması son günlerde yine ayyuka çıktı. Pek çok insanın cevap aradığı o soru yine sorulur oldu: "Başörtülü kadınlar niçin başlarını açıyorlar?"

Soruya kendimce cevaplar arayacağım elbette ama öncelikle "baş açma trendi"nin had safhaya ulaştığını söylemem gerekiyor. Yakın-uzak çevremdeki herkes, başını açan ya da açmayı planlayan en az bir kişi tanıdığını söylüyor en azından. Yani öyle "aslında o kadar da çok değil yahu" diye karşılayabileceğimiz bir durum yok ortada.

Peki, nedir cevabım?

Doğaldır ki böyle bir soruya tek bir cevap vermek ve bu sorunun cevabını basitçe izah etmek kolay da değil uygun da. Muhtemelen benim cevaplarımın yanı sıra pek çok cevabı daha var bu sorunun.

İlk cevabım şu: Seküler hayat tarzının kuşatıcılığına ve çağrısına karşı koymak hiç kolay değil. Gerek kültür endüstrisinin kodladığı hayat tarzı, gerek modern hayatın kodladığı "özgürlük" tanımı, gerekse "ancak birbirine benzeyen, hatta birbiriyle aynılaşan kimlik ve duyarlılıklarla rahat edilebileceğini savunan mono yaşam diskuru" epeyce çeldirici.

Bir başka kimlikle, hatta "öteki" olarak tanımlanarak yaşamak en basitinden "zor" geliyor olabilir başörtülülere artık. Bunu elbette anlamam ama bunda anlaşılacak bir şey olmadığını da bilirim.

"Öteki" olarak tanımlanmaktansa "kaynayıp gitmek" daha cazip geliyor olabilir insanlara.

İkinci cevabım hiç değişmedi seneler içerisinde. Türkiye'deki din dilinin sertliği ve sorumluluğu bütünüyle "sembol düzeyi"ne indirgeyen baskıcılığı en çok başörtülü kadınları etkiliyor olabilir.

Başörtülü kadınlar sosyolojik olarak köşeye sıkışmış hissediyor olabilirler kendilerini. Yok, makyaj yapmasıydı, yok bone takıp takmamasıydı, yok "bileğin göründü", yok "yolda yürürken dikkat et" cümleleriydi, yok "sen başörtülüsün, şunu şunu şöyle yap" diyerek sürekli parmak sallanmasıydı derken ve üstelik bu erkeklere yapılamazken kadınlar başörtüsünün getirdiği ekstra sorumluluğu da başörtülülere yöneltilen ekstra eleştirileri de daha fazla taşımak istemiyor olabilirler.

Açık konuşmak gerekirse senelerdir "dindar erkekler" sorunu yaşıyor olmamıza rağmen bütün

“yozlaşma” meselelerini başörtülü kadınlar üzerinden konuşmayı tercih ediyoruz. Çünkü başörtülü kadınlar doğal olarak “işaretli” ve üzerlerinden ahkâm kesmek çok kolay.

Üçüncü cevabım biraz zor bir cevap ama bence en hayatisi bu. Gündelik hayatın politikasını üretmek konusunda iyi bir sınav vermediğimiz çok açık. Hayatın doğal akışına da, hayatın ürettiği doğal neşeye de inanılmaz bir mesafe koymaya ve bunun adına “dindarlık” demeye devam ediyoruz. Oysa bunun adı dindarlık değil genellikle yobazlık bence.

Daha geçenlerde namılı bir hoca efendinin vaazlarına giden bir delikanlı, hocanın futbola putperestlik, stadyumlara puthane demesi nedeniyle futbol sevgisini sorguladı gözümün önünde mesela. Delikanlı, yaşı, okulu ve yaşadığı şehir itibarıyla diyebilirim ki “günah galerisi”nden istediği günahı seçip zahmetsizce işleyebilecek bir vasata sahipken bir hoca efendinin vaazlarıyla “bir başka hayat”a tutunmaya çabılıyor ama o hoca da işte bizim delikanlıya “putperest” diyor. Gel de çık işin içinden. Fikrim hiç değişmiyor ve sanırım hiç de değişmeyecek bu konuda. Gündelik hayatın olağan akışını ya belirlersin ya da o akışa maruz kalır, akıntıya kapılıp gidersin. Bunun böyle olmadığı küçük alanlarda üretilen berbat simülasyonlar, gündelik hayatın eziciliği karşısında kaybetmeye mahkûm olurlar her seferinde.

İdealize edip simülatif hale getirdiğimiz başörtüsünün gündelik hayatta kendisine nefes aldırmadığını düşünen başörtülü insan, çıkarır başörtüsünü ve biz de “niçin çıkarıyorlar?” sorusunu sorarken yakalarız kendimizi.

Niçin çıkarmasın? Zaten sokakta “öteki” olarak dolaşılıyor çünkü sokağın ritmini belirlemekten çok uzak bir sosyolojik görüntü çiziyor Türkiye’deki muhafazakârlar. Bir de üzerine Türkiye’deki din dili olanca köylülüğü ile başörtülü kadınların üzerinde tepinmeyi tercih ediyor, onları sürekli ve kesintisiz olarak yargılıyor. Bir de üzerine seküler hayat tarzının “aynılaştırma politikaları” biniyor. Bu durumda başörtüsünü çıkarmak pekâlâ bir trend haline gelebiliyor.

Yanlış anlaşılmasın. Ne aklileştirmeye çabalıyorum bu trendi ne de onaylıyorum. Sadece anlamaya çalışıyorum ve anladığım şey bence çok açık: Baş edemiyoruz modern hayatın dayatmalarıyla. Ve bunun çözümü başını açan kadınlara çemkirmek de değil onlara büyük bir anlayış göstermek de. Çözüm başka, bambaşka bir yerde. Çözüm sokağın ve gündelik hayatın tam ortasında ama biz bunu yıllardır ıskalıyoruz. Politik bakımdan iktidar olmanın her şeye yetebilecek olduğunu düşünen bir ahmaklık geliştirdik seneler içerisinde ve bu hem politik iktidara hem de sosyolojimize büyük, tarifi ve tamiri çok zor yaralar açıyor. Hepsî budur.

<https://www.yenisafak.com/yazarlar/ismail-kilicarslan/nicin-aciyorlar-2065076>